

Til Emil Boesen

Tirsdag 14. december 1841

*'Jeg fortryder, at jeg har forlovet
mig, ikke at jeg har slået op'*

*'Du er et lykkens barn til at
finde efterretninger'*

Indledende note. Den tekst – 'jeg har lært at have overflod og at undvære' – som Kierkegaard nævner, han vil skrive en prædiken over, er fra Filipperbrevet v. 12, hvor teksten lyder: Jeg kender til at have ringe kår, og jeg kender til at have overflod. I ét og alt er jeg indviet, både at være mæt og at sulte, både at have overflod og at lide mangel.

Min kære Emil!

Tak skal du have for dit brev, og skam skal du få, fordi du har ladet mig vente så længe.

Det er jo næsten en måned siden.

Dertil kom at, da min støvlepudser havde besørget det for mig, jeg var bange for, at han skulle, på en eller anden måde, have foranlediget at det ikke kom dig tilhænde.

Da han imidlertid forsikrede gentagent rigtigt at have besørget det, så stod for mig, i min ensomhed, at udgyde mit trofaste danske hjerte, på dansk, over dansk troløshed; ja, jeg ville have skrevet dig en prædiken over den tekst, 'jeg har lært at have overflod og at undvære'.

Denne prædiken ville formodentlig have indeholdt en mangfoldighed af løgne, som alle overnaturlige stemninger er så rige på, blandt andet den grundløgn, at jeg havde lært at undvære et brev fra dig.

Vel er et brev ikke en samtale, og det eneste jeg kan sige jeg længes efter i enkelte øjeblikke, er mine colloquia, mine mundtlige øvelser.

Hvor var det dog velgørende engang imellem at snakke sig læns, men dertil ved du, jeg behøver temmelig lang tid, skønt jeg taler hurtigt; men et brev er dog altid meget, især når det er det eneste kommunikationsmiddel.

Skal jeg nu sige, at du er et lykkens barn til at finde efterretninger, der kan interessere mig, eller skal jeg beundre dit talent.

Maler Bærentzen må være en god kilde. En af døtrene der har også været forlovet, hendes kæreste rejste bort og lod udsprede; han var død, (denne historie må du imidlertid omgås meget forsigtigt med; thi den pågældende ved nok endnu ikke bedre, end at han er død); for så vidt altså den unge pige jeg ikke nævner, afslår en indbydelse, så turde

jeg måske deri se en rigtig takt, et bevis på at hun frygter for at gå arm i arm med ulykkeskammerater, og det er godt.

At familien hader mig er godt.

Derpå har jeg selv lagt an, ligesom også på at hun, om muligt, må være i stand til at hade mig. Hun ved ikke, hvor meget hun i den henseende skylder mig, og jeg har intet ladet uforsøgt (og deraf kan du se, at en stor del af det familien fortæller er sandt), jeg skal fremdeles intet lade uforsøgt.

Mit, desto værre, alt for opfindsomme hoved har end ikke her i Berlin kunnet undlade at udtænke et og andet.

Enten må hun elske mig eller hade mig, hun kender intet tredje.

Der er heller intet fordærligere for en ung pige end mellemtilstandene. Dersom hun anede hvor fint det hele, efter at jeg havde overbevist om, at det måtte gå over styr, er anlagt, ja så – så ville hun vistnok med rette deri se et bevis på, at jeg har elsket hende.

Jeg har ofret næsten mit gode navn og rygte for hendes skyld.

Derfor har jeg trodset; derfor anvendte jeg de fjorten dage i København til at overbyde mig selv i frækhed, derfor skal jeg altid søge at vise mig således, at det må lykkes hende ret at få magt over mig.

Du kan tro; jeg ved at være konsekvent.

Vedbliv imidlertid med at bringe mig de efterretninger du kan hende betreffende.

Du synes at befrygte, at jeg vil anvise dig idyllen, ikke til tumleplads, men til græsning og snadder i vand.

Hvor kan sligt falde dig ind.

Har jeg ikke sagt og skrevet, at du er anvist dig selv, at du netop derfor kan lyrisk tumle dig i dig selv, gøre ved verden hvad du vil, glemme den, huske den, hade den, elske den.

Vær du glad til, at intet andet menneskes skæbne er knyttet til din.

Sæt dig i din kajak (du kender vel disse grønlandske både) træk svømmeklæder på og så ud på verdenshavet. Det er dog vel ingen idyl.

Kan du ikke glemme hende, ikke digte hende, nu vel så sæt alle sejle til.

Vær lutter opmærksomhed.

Lad ingen lejlighed gå ubenyttet hen hvor du kan træffe hende; men stå altid over sammentræffet; benyt det. Du må være den, der giver det betydning, eller den der gør det til intet.

Mærker du, at hun vil nærme sig så bryd af, skyd hende fra dig; næste gang i ses, falder der et betydningsfuldt øjekast fra din side.

Død og pestilens, hvad er det for ophævelser at gøre for en piges skyld.

Nu vil jeg ingenlunde nægte det ubehagelige i din stilling. Vi danner i denne henseende modsætninger. Jeg synes altid at skulle forholde mig aktiv, du passiv. Du mangler en ting, jeg har, du har ikke lært at foragte verden, at se hvor småt det alt er; du forløfter dig på dens kobberskillinger.

Du skriver, at du samler materiale til en ny afhandling, forrige gang skrev du på en novelle.

Hvad skal dette betyde, hvad skal enden blive?

Vil du være så god at holde dig lidt i tømme.

Du ved, jeg plejer at sige om mig selv, at jeg lidt for tidligt kom til at 'snøfle i foret' – snuse eller snage i foderet – men hvad gør du i dette øjeblik?

Skriv novellen færdig, det koste hvad det koste vil; eller, hvad jeg vil råde dig, skriv nogle recensioner først, det er et arbejde du hurtigt kan blive færdig med.

Jeg skriver på liv og død.

Jeg har nu skrevet fjorten trykte ark. Dermed har jeg fuldendt en del af en afhandling, som jeg *volente deo*, om Gud vil, engang skal forelægge dig. I de sidste otte dage har jeg intet skrevet, jeg ligger brak og samler mig, men jeg mærker allerede, at det rører sig i mig.

Lad mig se I tager eders tempo i agt, som består udi: ein, zwei, drei etc. (Det forstår sig, at over mit skriveri hviler den dybeste hemmelighed, du må intet ord lade falde derom).

Schelling læser da for et overordentligt auditorium.

Han gør den opdagelse gældende, at der er to filosofier, en negativ og en positiv. Hegel er ingen af delene, han er forfinet spinozisme. Den negative filosofi er givet i identitets-filosofien, den positive skal han nu give, og derved hjælpe videnskaben til sin sande højde.

Du ser; der bliver avancement for alle dem, der har grader i filosofi; det bliver for fremtiden ikke blot juristerne, der er *doctores juris utriusque* (på begge måder), vi magistre er nu: *magistri philosophiæ utriusque*, nu, ikke ganske nu, thi han har endnu ikke givet den positive filosofi.

Hvad jeg for øvrigt skriver til dig angående den unge pige, det bliver mellem os; og du må ikke på nogen måde, ved et eneste ord, forstyrre mig i min taktik.

Om folk også tror, at jeg er en bedrager, hvad så, derfor kan jeg lige godt studere filosofi, digte, ryge cigar og blæse ad hele verden.

Jeg har dog altid gjort nar af folk, hvorfor skulle jeg ikke gøre det til det sidste.

At jeg naturligvis har mine smertefulde øjeblikke, hvori jeg fortryder, at jeg har forlovet mig, ikke at jeg har slået op; thi kun derved, at jeg var forlovet med hende, fik hun nogen magt over mig, havde det ikke været tilfældet, så skulle min filosofi snart have skaffet den virkelighed til side, om den end var skøn og interessant.

Dersom hun nu for resten vinder kraft nok til ret at hade mig, så bliver det et såre besynderligt forhold, hvis jeg nogensinde skulle møde hende igen i livet.

Jeg skal i så fald vel vogte mig for ikke at berøve hende det eneste gode, jeg har gjort mit til for at skaffe hende; thi hvis jeg ikke havde hjulpet til, havde hun aldrig haft magt til at hade mig.

Af de ytringer du anfører i dit brev ser jeg, at hun må have meddelt sig til søstrene, det var det jeg ville, de vil nu puste til, og mens enhver ytring af mig bestandig er således, at jeg, hvad øjeblik jeg ville, kunne give den en anden betydning, så vil de nu, med søstrene som læsemødre, nødvendigvis blive forstået således, som jeg vil de skal forstås.

Hermed Gud befalet.

Skriv nu snart.

Hils din fader, din moder.

Hils Henrich, Michael, Carl, Sophie, Jette og Wilhelm.

NB. Send mig så snart du kan: *Den første Kærlighed*, oversat af Heiberg, den står i teater-repertoiret og fås hos Schuboths, men lad ingen ane, at det er til mig.

Din oprigtigt hengivne

S. Kierkegaard | Farinelli |

At gifte mig, har jeg ikke tid til.

Her i Berlin er der imidlertid en sangerinde fra Wien, en Demoiselle Schulze, hun spiller Elvira i Mozarts Don Juan, og har en frappant lighed med en vis ung pige, så skuffende at det ordentlig afficerede mig netop at se hende i Elvira.

Når mit vilde sind kommer over mig, så fristes jeg næsten til at nærme mig til hende, ikke just med de 'reelleste hensigter'. En sangerinde er der i almindelighed ikke stort tabt i, og hun ligner hende.

Det kunne være en lille adspredelse, når jeg er træt af at spekulere, eller ked af at tænke på dit og dat.

Hun bor i nærheden af mig.

Nå, det bliver vel derved.

Du kender mine samtaler så godt, at du ved, hvad sligt har at betyde, mere har det heller ikke at betyde, nu jeg skriver.

Jeg ønsker imidlertid ikke at du skal nævne til noget menneske, at der er en sådan sangerinde i Berlin, eller at hun spiller Elvira eller etc.